مجله علوم پزشکی رازی دوره ۲۹، شماره ۳، خرداد ۱۴۰۱ http://rjms.iums.ac.ir

مقاله پژوهشی

شناسایی شاخص‌های تأثیرگذار بر خشونت در بین جوانان با تأکید بر فضای مجازی

اصغر فرنیان: دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

بابک نادرپور: استادیار، گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (* نویسنده مسئول) nader1642@yahoo.com

غلامحسین بلندیان: استادیار، گروه علوم سیاسی، دانشگاه دفاع عالی دفاع ملی، تهران، ایران

علی دارابی: دانشیار، گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: خشونت یکی از آسیب‌های اجتماعی است که اثرات زیانبار جسمی، روانی و اجتماعی فراوانی به همراه دارد و نقش فضای مجازی بر آن شناخته شده نیست؛ بنابراین تحقیق حاضر با هدف نقش شبکه‌های مجازی اجتماعی برکاهش خشونت در میان نوجوانان و جوانان انجام گردید.

روش کار : این مطالعه تحلیلی-توصیفی با رویکرد آمیخته انجام شد. جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی خبرگان مجتمع دانشگاهی ولایت و در بخش کمی، دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی و دانشگاه علامه طباطبایی بودند. با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری تعیین و به روش تصادفی در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختار یافته و پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی آن به صورت روایی محتوا و با مراجعه به نظر ۵ نفر از خبرگان و اساتید فن بررسی و تأیید گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای لیزرل و SPSS20 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، مؤلفه‌های شبکه‌های اجتماعی شامل ابعاد فرهنگی، ارزش‌های اجتماعی، ارتباطات و ایدئولوژیک می‌توانند با مدیریت سیاست‌گذاری فضای مجازی توأم با افزایش سواد رسانه‌ای از طریق انسجام بخشی، هویت بخشی، پرورش شخصیت مدنی و سازگاری جوانان دانشجو موجبات دوری آن‌ها از خشونت را فراهم آورد.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان بیان کرد که شبکه‌های اجتماعی بر کاهش خشونت در بین نوجوانان و جوانان دانشجو مؤثر است؛ لذا توجه و برنامه‌ریزی برای شبکه‌های اجتماعی در کاهش جرائم و خشونت حائز اهمیت است.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

کلیدواژه‌ها

شبکه‌های مجازی اجتماعی،
خشونت،
ارزش‌های اجتماعی،
ارتباطات

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۳/۰۷

شیوه استناد به این مقاله:

Farnyian A, Naderpour B, Bolandian GH, Darabi A. Identify Indicators Affecting Violence among Young People with an Emphasis on Cyberspace. Razi J Med Sci. 2022;29(3):92-102.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

Razi Journal of Medical Sciences. 2022;29(3):92-102. http://rjms.iums.ac.ir

Original Article

Identify Indicators Affecting Violence among Young People with an Emphasis on Cyberspace

Asghar Farnyian: PhD Student, Department of Political Science, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Babak Naderpour: Assistant Professor, Department of Political Science, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (* Corresponding author) nader1642@yahoo.com

Gholam Hosein Bolandian: Assistant Professor, Department of Political Science, National Defense University, Tehran, Iran

Ali Darabi: Associate Professor, Department of Political Science, Science and Research Branch, Tehran, Iran

Abstract

Background & Aims: One of the complex and disturbing issues of current societies that have attracted the attention of many sociologists is the issue of youth violence which is becoming more and more widespread. Violence is one of the social harms that have many harmful physical, psychological, and social effects. Violence not only affects the victim but also indirectly harms others in the community. The increase in the rate of violence and the victimization of violent crimes has increased in recent years, so that it has a major impact on the mortality of young people and adolescents in each country. Today, a large number of young people and adolescents carry firearms to save their lives, which indicates the relative insecurity of society. According to statistics recorded by legal centers, conflict and social violence have been on the rise in the country in recent years, and even this violence has peaked in men during the warmer seasons. Violence is a behavior that is observed in all countries and its victims are added every day and cause anxiety and insecurity of people, especially weaker and more vulnerable groups. The prevalence and increase of all kinds of violence in the society, in addition to the victims, also affect and endanger the social security and mental health of the people. Social media has been so influential in the online and offline lives of Internet users in recent years that forms of social communication have also been influenced by these new media. Introduction The topic of virtual social networks has been the main concern of Internet users in the world and in Iran since 2005 and for this reason, they are called the most powerful online media in the world. The multiplicity, variety of content, and numerous software and Internet capabilities are the features that have made the users of these networks very popular. The power to establish a network system between friends and like-minded users regularly is a feature of these networks. Today, it is mainly used to name websites where people can access other members' information, get to know their interests, share text, audio, and video products, and form interest-based groups. They find common ground with some other members of the base. The growing number of social media visitors reflects the many attractions of virtual communities to attract Internet users. One of the factors influencing violence among young people is the use of social networks. Violence is one of the social harms that have many harmful physical, psychological, and social effects, and the role of cyberspace on it is not known; therefore, the present study was conducted with the aim of the role of virtual social networks in reducing violence among adolescents

Keywords

Virtual Social Networks,

Violence,

Social Values,

Communication

Received: 09/04/2022

Published: 28/05/2022

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

and young people.
Methods: This descriptive-analytical study was conducted with a mixed approach. The statistical population of the study was the qualitative section of the experts of the university complex of the province and in the quantitative section, the students of the Islamic Azad University, Central Tehran Branch, and Allameh Tabatabai University. Using Cochran's formula, 384 people were selected as a statistical sample and selected by available random sampling method. The data collection tool was a semi-structured interview and a researcher-made questionnaire whose validity was assessed as content validity by referring to the opinions of 5 experts and professors of technology. Data analysis was performed using LISREL and SPSS20 software.
Results: The results showed that the components of social networks including cultural, social values, communication, and ideological dimensions can be avoided by managing cyberspace policy along with increasing media literacy through integration, identity, civic character development, and student youth adaptation. Provided of violence.
Conclusion: In general, it can be said that social networks are effective in reducing violence among adolescents and young students; therefore, attention and planning for social networks is important in reducing crime and violence. In today's world, human life is interconnected with social networks, interconnected and interconnected communication networks have affected all areas, meanings and concepts, and everything in general. Network communication as the "basis of human communication activity" is transforming all human communication. It makes the world indigenous and the canvas global. The term social media is a subset of social media. Social media is a big concept that has emerged with the advent of new communication networks such as the Internet and mobile phones. Social networks are based on the interests of individuals and groups due to the location of the Internet. In fact, social networks are built on public participation. These social networking sites are increasingly drawing people into the online world by providing motivation and purpose to work in media that was previously unattractive. The main focus of these new media technologies is the simultaneous use of online and digital facilities concerning the audience. In this new relationship, the audience's behavior towards the media also changes and changes from a passive audience to an active audience. This two-way relationship creates a new structure in the new generation of media. In the new generation of media, in addition to the linear presentation, programs also have the property of being selected by the audience. Social networking sites have become a global phenomenon, with communities like Facebook having hundreds of millions of users. By creating friendly environments, these websites have brought the possibility of communication and harmony in social life for their users, but in addition to the advantages that social networks have, they have also created negative consequences and many challenges in people's lives. In other words, today, especially in our society, these networks are becoming a threat; these cases require an expert view to identify these threats and take steps to reduce or eliminate them.

Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:
Farnyian A, Naderpour B, Bolandian GH, Darabi A. Identify Indicators Affecting Violence among Young People with an Emphasis on Cyberspace. Razi J Med Sci. 2022;29(3):92-102.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

مقدمه

یکی از مسائل پیچیده و ناراحت کننده جوامع فعلی که توجه بسیاری از جامعه‌شناسان را به خود معطوف داشته موضوع خشونت جوانان می‌باشد که روز به روز هم گسترش بیشتری می‌یابد. خشونت یکی از آسیب‌های اجتماعی است که اثرات زیانبار جسمی، روانی و اجتماعی فراوانی به همراه دارد (۱). اعمال خشونت‌بار نه تنها فردی را که مورد خشونت قرار گرفته تحت تأثیر قرار می‌دهد بلکه به طور غیر مستقیم به سایر افراد جامعه نیز آسیب می‌رساند. افزایش میزان خشونت و قربانی شدن جرایم خشونت‌بار در سال‌های اخیر روند افزایشی داشته است، به طوری که تأثیر عمده‌ای بر مرگ و میر جوانان و نوجوانان در هر کشوری دارد (۲).

امروزه شمار زیادی از جوانان و نوجوانان برای حفظ جان خود سلاح گرم و سرد به همراه دارند که این خود نشان از ناامنی نسبی جامعه دارد. طبق آمار ثبت شده از سوی مراکز قانونی، نزاع و خشونت‌های اجتماعی طی سال‌های اخیر در کشور رو به افزایش است و حتی این خشونت در فصل‌های گرم سال در مردان به اوج خود رسیده است (۳). خشونت رفتاری است که در همه کشورها مشاهده می‌شود و بر قربانیان آن همه روزه افزوده و موجب اضطراب مردم و احساس ناامنی آن‌ها به ویژه گروه‌های ضعیف‌تر و آسیب‌پذیرتری می‌شود. گستردگی و فزایندگی انواع خشونت در جامعه ، علاوه بر قربانیان را نیز متأثر می‌کند و امنیت اجتماعی و سلامت روانی مردم را به خطر می‌اندازند (۴).

از طرفی امروزه، گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، تأثیر شگرفی بر ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، امنیتی و بشر گذاشته است. شبکه‌های اجتماعی مجازی، نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند که به خوبی توانسته‌اند جای خود را در زندگی مردم باز کنند (۵). بر این اساس آن‌ها نوعی رسانه اجتماعی هستند که شیوه جدیدی از برقراری ارتباط و اشتراک اطلاعات را در اینترنت امکان‌پذیر کرده‌اند. اکثریت اندیشمندان علوم اجتماعی بر این باورند که شبکه‌های اجتماعی مجازی از جمله پدیده‌های اجتماعی هستند که ارتباط تنگاتنگی با عرصه عمومی دارند (۶). شبکه‌های اجتماعی به دلیل برخورداری از قابلیت‌های فراوانی چون دسترسی دائم، فرامکانی و فرازمانی بودن، جهانی بودن و سیال بودن، فضای مناسبی را برای بیان آزاء و عقاید در اختیار کاربران قرار می‌دهند. بر این اساس نظرات کاربران میتواند با ایجاد فضای گفتگو بین افراد و در نهایت شکل دادن به افکار عمومی منجر به شکل‌گیری حوزه عمومی مجازی شود (۷). اهمیت موضوع هنگامی مشخص می‌شود که توجه داشته باشیم شبکه‌های مجازی در بین کاربران ایرانی از محبوبیت بالایی برخوردارند و جای خود را در بین افراد و خانواده‌ها به ویژه جوانان باز کرده است. تعاملاتی که در این فضا اتفاق می‌افتد، ذهنیت و گرایش جدید ایجاد می‌کند که می‌تواند حتی رفتار و تعاملات در دنیای حقیقی را نیز دچار تغییر نماید. این شکل جدید برقراری ارتباط موجب تحول ذر فرهنگ هویت جوامع نیز می‌شود (۸).

اکثر جوانان و نوجوانان از اینترنت به عنوان ابزاری برای برقراری و حفظ روابط با هم سن و سال‌های خود استفاده می‌کنند. این فرهنگ غنی فناوری، مهارت و علایق جوانان و نوجوانان را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. می‌توان گفت شبکه‌های اجتماعی به جزء جدایی ناپذیری از زندگی بسیاری از دانشجویان بدل شده است و به صورت مستقیم یا غیر مستقیم کلیه جوانب زندگی آنها را تحت تاثیر قرار داده است (۹). دانشجویان به واسطه داشتن سواد درسانه‌ای از بیشترین استفاده کنندگان شبکه‌های مجازی هستند. اگر چه آثار منفی کاربرد فناوری‌های ارتباطی و شبکه‌های اجتماعی در قالب بروز خشونت قابل انکار نیست. اما به نظر می‌رسد فرکاستن نقش فضای مجازی در بروز خشونت نوعی سازده سازی مسئله است (۱۰). خشم و خشونت و پرخاشگری در واقع نوعی هیجان و رفتاری در تعارض با مدنیت است. بدون تردید جوانان و نوجوانان و به ویژه قشر دانشجو بیشتر مستعد مدنیت هستند تا خشونت. از آنجایی که جامعه و نظام آموزش عالی در هر کشور علاقه‌مند به رشد و تکامل موفقیت آمیز نسل جوانان دانشجو و جایگاه او هستند، پیشرفت تحصیلی و کاهش خشونت به تحقق این مهم سود خواهد رساند (۱۱).

رسانه‌های اجتماعی در سال‌های اخیر در زندگی آنلاین و آفلاین کاربران اینترنتی آن‌چنان تأثیرگذار

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

بوده‌اند که شکل‌های ارتباطات اجتماعی نیز از این رسانه‌های جدید تأثیر پذیرفته است. مقدمه موضوع شبکه‌های اجتماعی مجازی از سال ۲۰۰۵ میلادی تاکنون اصلی ترین مشغله کاربران اینترنت در دنیا و ایران بوده است و به همین دلیل قوی‌ترین رسانه برخط در دنیا نامیده می‌شوند (۱۲). کیلواتی (Kilovaty) و همکاران (۲۰۱۶) در مطالعه خود نشان دادند میزان پرخاشگری اکثریت دختران در حد متوسط بوده است. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که بین میزان و نوع عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی و میزان پرخاشگری دختران رابطه معناداری وجود دارد (۹). همچنین برنتلی (Brantly) و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه خود نشان دادند که هرچه میزان حضور افراد در شبکه‌های اجتماعی بیشتر باشد به همان اندازه گرایش به کیفیت زندگی مدرن نیز بیشتر می‌شود هرچه افراد در شبکه‌های اجتماعی حضور داشته باشند به همان اندازه گرایش به کیفیت زندگی سنتی نیز کمتر می‌شود و برعکس چنانچه در شبکه‌های اجتماعی عضویت نداشته باشند گرایش آن‌ها به کیفیت زندگی سنتی بیشتر است؛ همچنین بین عضویت زوجین در شبکه‌های اجتماعی و خشونت زناشویی و درخواست طلاق ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد (۱۰). شبکه‌های اجتماعی علی‌رغم مخاطراتی که در بین دارند اگر بدرستی مورد استفاده قرا گیرند می‌توانند مزایایی به همراه داشته باشند. این شبکه‌ها قادر به توانمندسازی شهروندان و به ویژه نسل جوان دانشجو هستند و می‌توانند آثار مثبت اجتماعی و از آن جمله کاهش خشونت را در پی داشته باشند. لذا ضروری است تمهیداتی اندیشیده شود تا از پتانسیل این رسانه به عنوان یک منبع مفید و مثبت در جهت ایجاد روحیه همکاری و راهی برای ایجاد ارتباط دوستانه و مسالمت امیز میان دانشجویان استفاده کرد. در این راستا موضوع سواد دیجیتال موضوع مهمی است که با اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی می‌توان آن را در جامعه تقویت کرد (۱۳). در شرایط کنونی جامعه در حال گذار ایران با مسائل عدیده اجتماعی، فکری و فرهنگی مواجه است و جوانان دانشجو نیز بخش مهمی از سرمایه انسانی جامعه را تشکیل می‌دهند. درک و فهم اینکه با توجه به رویکرد دوسویه و متقابل بین کاربران دانشجو و شبکه‌های اجتماعی تا چه حد می‌توان نقش این شبکه‌ها را بر کاهش خشونت در جامعه مورد واکاوی قرار داد، دغدغه پژوهش حاضر است که محقق درصدد پاسخ دادن به آن برآمده است.

روش کار

از نظر روش‌شناسی این تحقیق آمیخته (کیفی-کمی) می‌باشد که با کد اخلاق IR.IAU.SARI.REC.1400.127 در کمیسیون کد اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری به تصویب رسید. در این تحقیق ترکیبی از روش‌های کیفی و کمی‌انجام شده است. در مرحلی کیفی ابتدا ابعاد و مولفه‌های کارکردی شبکه‌های اجتماعی مجازی و همچنین ابعاد و جنبه‌های صلح پایدار بر اساس بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق شناسایی و تعیین شدند. این شاخص‌ها بر اساس مؤلفه‌های مدل اولیه شناسایی شده و در قالب پرسشنامه دلفی در اختیار خبرگان قرار خواهد گرفت. در این پرسشنامه ابتدا از خبرگان خواسته شد که نظر خود را در مورد سوالات و مولفه‌ها بیان کنند بدون اینکه اولویت بندی نمایند اگر نیاز است مؤلفه‌ای را اضافه کنند، حذف کنند و یا جابجا کنند. بعد از جمع‌آوری، نظرات خبرگان اعمال می‌گردد و پرسشنامه اصلاح شده مجددا بین خبرگان تحقیق توزیع می‌گردد و از خبرگان خواسته شد که با توجه به میزان اهمیت هر شاخص به عنوان مولفه‌های کارکردی شبکه‌های اجتماعی مجازی و همچنین ابعاد و جنبه‌های صلح پایدار نمره‌ای بر اساس طیت هفت گزینه‌ای لیکرت بدهند. در نهایت با انجام روش دلفی و ارزیابی نمرات شاخص‌های نهایی تحقیق استخراج می‌شود. بدین معنی که ابعاد و مولفه‌های کارکردی شبکه‌های اجتماعی مجازی و همچنین ابعاد و جنبه‌های صلح پایدار از دید خبرگان مورد تحلیل و اعتباریابی قرار خواهدگرفت و اگر مولفه جدیدی به ذهن خبرگان مورد مصاحبه برسد استخراج می‌گردد. در واقع در ابتدا به روش کیفی و با استفاده از مصاحبه با خبرگان، شاخص‌ها و مولفه‌های مدل تحقیق شناسایی و این شاخص‌ها در مرحله کمی‌که مرحله دوم تحقیق است در قالب پرسشنامه به خبرگان ارائه می‌گردد. در مرحله کمی، پس از اینکه مدل نهایی

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

تحقیق در بخش کیفی شناسایی گردید و مولفه‌ها و شاخص‌های هر مولفه تعیین شدند، پرسشنامه نهایی شامل همه ابعاد و مولفه‌های مدل شناسایی شده بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت و مبتنی بر ابعاد و مولفه‌های مدیریت عملکرد مبتنی بر حکمرانی خوب در سازمان دیوان محاسبات تدوین و بین افراد نمونه توزیع و داده‌ها جمع‌آوری می‌گردد.

جامعه آماری تحقیق در دو بخش کیفی و کمی قابل تعریف است:

- جامعه آماری در بخش کیفی شامل خبرگان مجتمع دانشگاهی ولایت می‌باشند. این افراد شامل اساتید و کارشناسان شاغل در این مجتمع هستند. در مرحله کیفی جامعه آماری شامل ۱۰ نفر از خبرگان (اساتید دانشگاه) هستند که از نظرات آن‌ها در طی مراحل روش دلفی بهره گرفته می‌شود.
- جامعه آماری در بخش کمی شامل همه دانشجویان واحد تهران مرکزی و دانشگاه علامه طباطبایی می‌باشد. در روش کمی برای تعیین حجم نمونه از فرمول تعیین حجم نمونه کوکران استفاده می‌شود که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری تعیین و به روش تصادفی در دسترس انتخاب شدند.

جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته حاصل از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد که این پرسشنامه شامل ۲۴ گویه و ۴ بُعد بود و نحوه پاسخدهی به آن بر اساس طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تنظیم گردید و ابعاد این پرسشنامه شامل بُعد فرهنگی (۶ گویه)، بُعد ارزش‌های اجتماعی (۶ گویه)، بُعد ارتباطات (۶ گویه) و بُعد ایدئولوژی (۶ گویه) بود. برای سنجش روایی پرسشنامه‌ها از دو روش روایی محتوا و روایی صوری استفاده شده است. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید استاد راهنما و چند تن از صاحب‌نظران موضوع قرار گرفت. همچنین روایی صوری پرسشنامه‌ها به تایید چند تن از اعضای جامعه آماری رسید. در تحقیق حاضر برای بررسی پایایی سوال‌های پرسش‌نامه طراحی شده، از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است که برای پرسشنامه محقق ساخته تحقیق حاضر، برابر با ۰/۸۳ و برای بُعد فرهنگی (۰/۷۸)، بُعد ارزش‌های اجتماعی (۰/۸۶)، بُعد ارتباطات (۰/۹۱) و بُعد ایدئولوژی (۰/۸۷) بدست آمد که بیانگر سطح مطلوب پایایی پرسشنامه بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه از نرم افزار آماری SPSS و PLS در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی بهره گرفته شده است.

یافته‌ها

نتایج بخش تکنیک دلفی

تکنیک دلفی در سه مرحله اجرا شد و در هر مرحله تعدادی از شاخص‌ها بر اساس میزان میانگین ضریب کندال و نظر خبرگان در مدل حذف شدند و مرحله بعدی با حذف شاخص‌های ضعیف مجددا تکرار شده است. در نهایت سه مرحله تکنیک دلفی انجام شد که در مرحله سوم نتایج نشان می‌دهند که توافق جمعی به وجود آمد و شاخص‌های نهایی مشخص شدند. نتایج مراحل تکنیک دلفی در جدول زیر مشاهده می‌شود.

بر اساس نتایج جدول ۱ چون مقدار به دست آمده برای آماره آزمون کندال در مرحله سوم (۰/۸۲۵) در سطح خطای α=۰/۰۱ معنی‌دار است (sig<۰/۰۱)، چنین استنباط می‌شود که بین پاسخگویان در ارتباط با سئوالات توافق معنی‌دار وجود دارد و مقدار به دست آمده بری آماره کندال (۰/۸۲۵) حاکی از اتفاق نظر بسیار بالای پاسخگویان می‌باشد. در این مرحله چون آماره کندال (۰/۸۲۵) حاکی از اتفاق نظر بسیار بالای

جدول ۱- آماره‌های آزمون کندال

شاخص ها	مرحله اول	مرحله دوم	مرحله سوم
تعداد	۱۰	۱۰	۱۰
ضریب کندال	۰/۴۳۸	۰/۴۸۶	۰/۸۲۵
کای اسکوئر	۱۰۵۴/۲۴۵	۹۸۶/۵۷۲	۱۱۷۴/۶۳۳
درجه آزادی	۸۹	۸۹	۸۹
سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

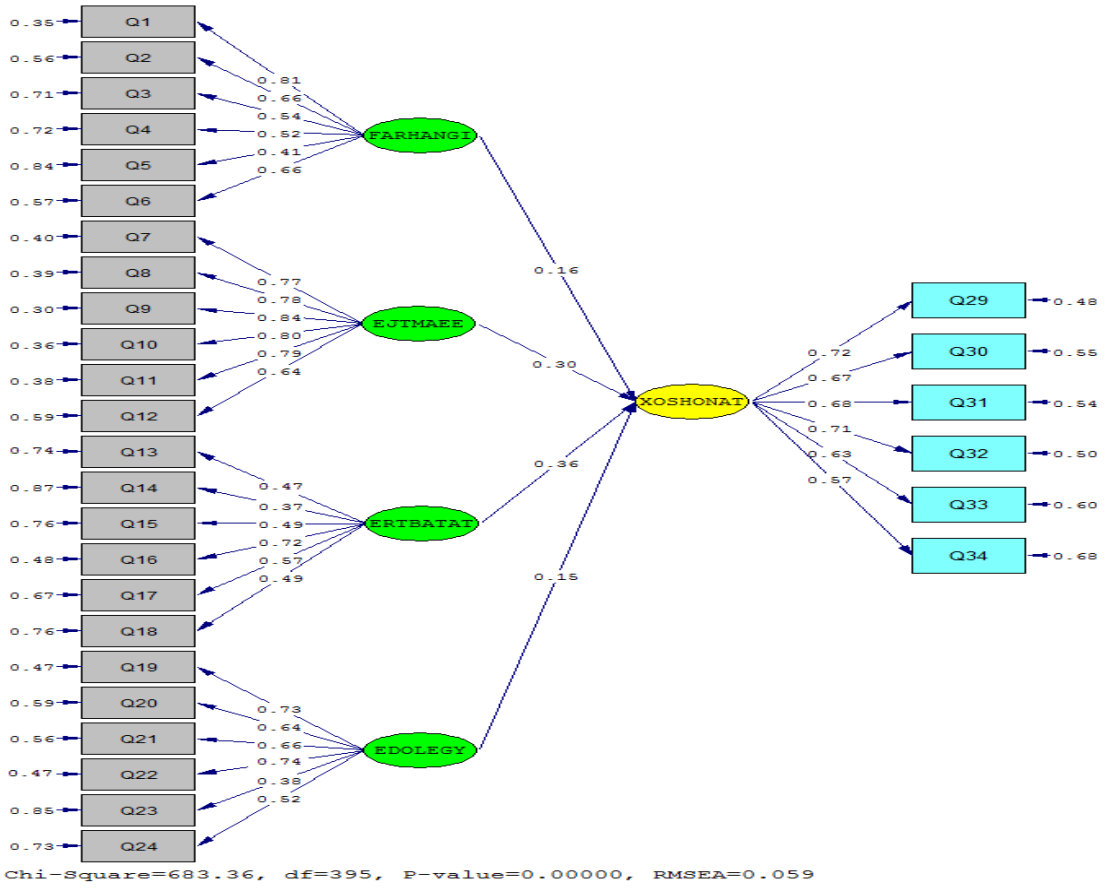
[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

پاسخگویان می باشد. با مشورت با استاد راهنما و استاد مشاور و تحلیلگر روند کار دلفی متوقف شد.

نتایج بخش معدلات ساختاری

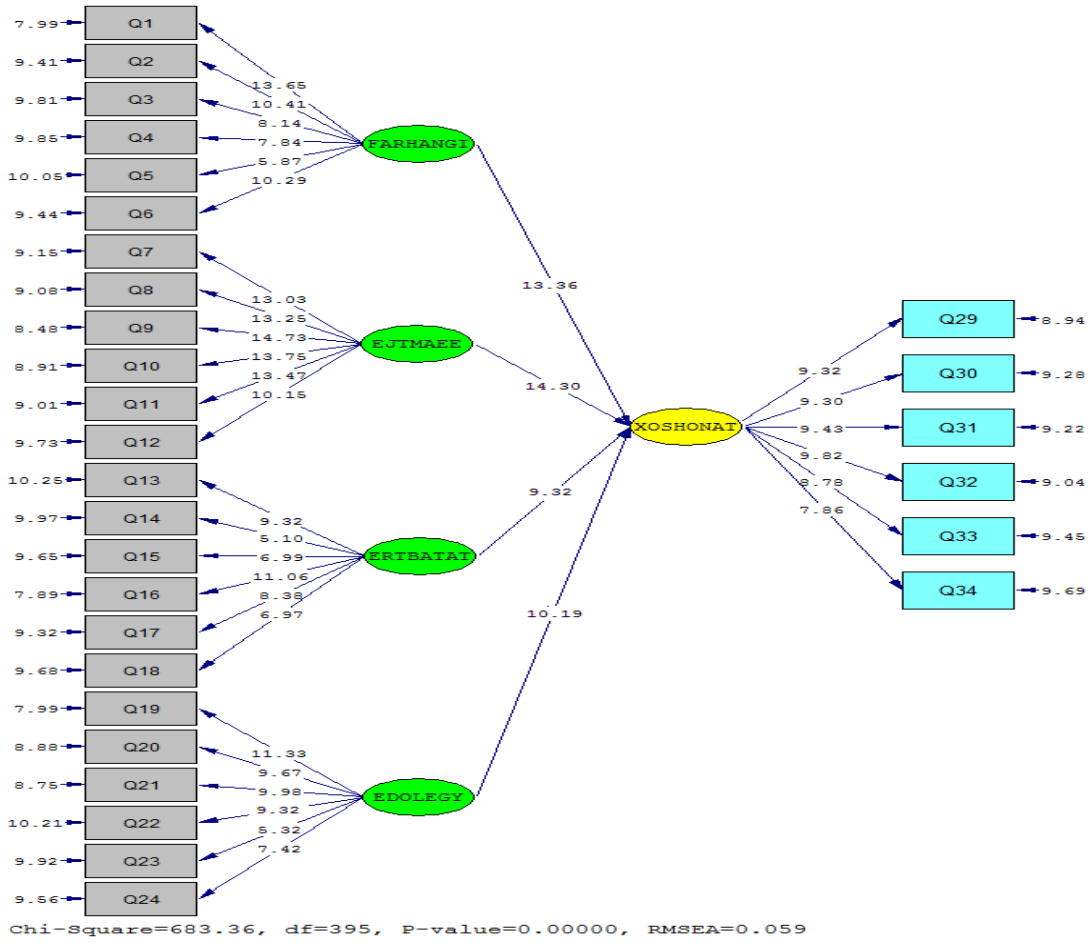
پس از بررسی و اعتباریابی همه مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل‌های مورد بررسی شامل مولفه‌ها و ابعاد فرهنگی، ارزش‌های اجتماعی، ارتباطات و ایدئولوژیک و همچنین تحلیل و ارزیابی داده‌های جمع‌آوری شده از نظرات خبرگان تحقیق و جامعه آماری موردبررسی، در این بخش مدل پیشنهادی تحقیق ارائه می‌گردد. مدل تحقیق شامل مؤلفه‌هایی است که نقش شبکه‌های اجتماعی بر کاهش خشونت در بین جوانان دانشجو را در چهار بُعد فرهنگی، ارزش‌های اجتماعی، ارتباطات و ایدئولوژیک ارزیابی و سنجش می‌کند.

نتایج اعتبارسنجی مدل پیشنهادی در ادامه ارائه شده است. نتایج در نمودار ۱ نشان می‌دهند که مدل نقش شبکه‌های اجتماعی بر کاهش خشونت در بین جوانان دانشجو در چهار سطح شناسایی‌شده از اعتبار مناسبی برخوردار است. با توجه به اینکه بارهای عاملی هر چهار سطح تعیین‌شده بیشتر از مقدار ۰/۵ است؛ بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که سطوح شناسایی‌شده از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار هستند. از سویی دیگر سؤالات مربوط به هر چهار سطوح نیز دارای همچنین شرایطی هستند و با توجه به اینکه بارهای عاملی همه سؤالات از مقدار ۰/۵ بیشتر است نتیجه گرفته می‌شود که سؤالات ارزیابی هر سطح نیز از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار است. نتایج مدل تحقیق حاضر در حالت تخمین استاندارد نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معناداری بین متغیرهای مکنون و مشاهده در مدل وجود دارد. همچنین رابطه مثبت و معناداری بین متغیرهای مکنون مشاهده می‌شود.

نمودار ۱- مدل پیشنهادی و نهایی، در حالت استاندارد

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]
[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

نمودار ۲- مدل پیشنهادی و نهایی، در حالت معناداری

مدل تحقیق در حالت معناداری

نمودار ۲ و جدول‌های شماره ۲ و ۳ خروجی تحلیل مدل را در حالت معنی داری یا T-Values نشان می‌دهد. این خروجی بر مبنای رد یا تأیید مفروضه‌ها است و معناداری ضرایب و پارامترهای بدست آمده مدل معادلات ساختاری رار نشان می‌دهد. با توجه به آن تمامی ضرایب بدست آمده بزرگتر از ۱/۹۶ یا کوچکتر از ۱/۹۶- هستند، همگی معنادار شده‌اند یعنی مدیریت سیاست‌گذاری فضای مجازی، توأم با افزایش سواد رسانه‌ای از طریق انسجام بخشی، هویت بخشی، پرورش شخصیت مدنی و سازگاری جوانان دانشجو موجبات دوری آن‌ها از خشونت را فراهم خواهند آورد، تأیید می‌شود.

نتایج جدول‌های ۲ و ۳ بیان می‌کند شبکه‌های اجتماعی به روحیه و حس همنوایی، نیاز به پیشرفت و ارضای نیازهای علمی و اخلاقی دانشجویان کمک کرده و آن‌ها را به اجتناب از خشونت‌های کلامی و رفتاری سوق خواهد داد، تأیید می‌شود و این مولفه‌های در مدل تحقیق ارزیابی شده و نتایج فرضیه تحقیق را تأیید می‌کند.

بحث

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مدیریت سیاست‌گذاری فضای مجازی، توأم با افزایش سواد رسانه‌ای از طریق انسجام بخشی، هویت بخشی، پرورش شخصیت مدنی و سازگاری جوانان دانشجو موجبات دوری آن‌ها از خشونت را فراهم می‌آورد و نیز شبکه‌های اجتماعی به روحیه و حس همنوایی، نیاز به پیشرفت و ارضای نیازهای علمی و اخلاقی دانشجویان کمک کرده و آن‌ها را به اجتناب از خشونت‌های کلامی و رفتاری

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]
[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

جدول ۲- نتایج معادلات ساختاری

ابعاد	ضریب مسیر(بتا)	آماره t	نتیجه آزمون	جهت تأثیر
از بعد فرهنگی -> کاهش خشونت در بین دانشجو	۰/۱۶	۱۳/۳۶	تائید	مستقیم
از بعد ارزش‌های اجتماعی -> کاهش خشونت در بین دانشجو	۰/۳۰	۱۴/۳۰	تائید	مستقیم
از بعد ارتباطات -> کاهش خشونت در بین دانشجو	۰/۳۶	۹/۳۲	تائید	مستقیم
از بعد ایدئولوژیک -> کاهش خشونت در بین دانشجو	۰/۱۵	۱۰/۱۹	تائید	مستقیم

جدول ۳- نتایج معادلات ساختاری مؤلفه‌های مدل

ابعاد	مؤلفه‌ها	ضریب مسیر(بتا)	آماره t	نتیجه آزمون	جهت تأثیر
فرهنگی	هویت بخشی	۰/۸۱	۱۳/۶۵	تائید	مستقیم
	پرورش شخصیت مدنی	۰/۶۶	۱۰/۴۱	تائید	مستقیم
	روحیه و حس همنوایی	۰/۵۴	۸/۱۴	تائید	مستقیم
	احترام متقابل و پرهیز از هتاکی	۰/۵۲	۷/۸۴	تائید	مستقیم
	سازش و پرهیز از اضطراب	۰/۴۱	۵/۸۷	تائید	مستقیم
	همراهی و همکاری در ابعاد مختلف	۰/۶۶	۱۰/۲۹	تائید	مستقیم
ارزش‌های اجتماعی	انسجام بخشی	۰/۷۷	۱۳/۰۳	تائید	مستقیم
	سازگاری اجتماعی	۰/۷۸	۱۳/۲۵	تائید	مستقیم
	انتقادپذیری	۰/۸۴	۱۴/۷۳	تائید	مستقیم
	تحمل دیدگاه مخالف	۰/۸۰	۱۳/۷۶	تائید	مستقیم
	خودباوری و اعتماد به نفس	۰/۷۹	۱۳/۴۷	تائید	مستقیم
	انعطاف‌پذیری اجتماعی	۰/۶۴	۱۰/۱۶	تائید	مستقیم
ارتباطات	مدیریت سیاست‌گذاری فضای مجازی	۰/۴۷	۹/۳۲	تائید	مستقیم
	افزایش سواد رسانه‌ای،	۰/۳۷	۵/۱۰	تائید	مستقیم
	ارتباطات چندگانه	۰/۴۹	۶/۹۹	تائید	مستقیم
	نیاز به پیشرفت،	۰/۷۲	۱۱/۰۶	تائید	مستقیم
	ارضای نیازهای علمی دانشجویان	۰/۵۷	۸/۳۸	تائید	مستقیم
	روزآمدی و افزایش آگاهی	۰/۴۹	۶/۹۷	تائید	مستقیم
ایدئولوژی	ارضای نیازهای اخلاقی دانشجویان	۰/۷۳	۱۱/۳۳	تائید	مستقیم
	بیان عقاید و باورهای شخصی	۰/۶۴	۹/۶۷	تائید	مستقیم
	تحکیم اعتقادات و باورها	۰/۶۶	۹/۹۸	تائید	مستقیم
	گفتگو با خبرگان علما	۰/۷۴	۹/۳۲	تائید	مستقیم
	آشنایی با ایدئولوژی‌های مختلف	۰/۳۸	۵/۳۲	تائید	مستقیم
	احترام به عقاید دیگران	۰/۵۲	۷/۴۲	تائید	مستقیم

سوق می‌دهد. نتایج این مطالعه با نتایج مطالعه کیلواتی (Kilovaty) و همکاران (۲۰۱۶) (۹) و همچنین برنتلی (Brantly) و همکاران (۲۰۱۷) (۱۰) همسو می‌باشد. خشونت از جمله مسائل اجتماعی است که در تمام مناطق جغرافیایی و در میان تمام گروه‌های دینی، نژادی و در تمامی سطوح تحصیلی، شغلی، اقتصادی و اجتماعی مشاهده می‌شود و آن گونه که تصور می‌شود، فقط محدود به خشونت فیزیکی و بدنی نمی‌شود (۱۴). بسیاری از افراد کتک‌کاری و زخمی کردن یکدیگر و درگیری‌های فیزیکی را به عنوان مظهر خشونت معنا می‌کنند، حال آن که دامنه‌ی تعریف و وجوه عینی خشونت لایه‌های گسترده‌تری از رفتارهای انسانی را در بر می‌گیرد، که متأثر از عوامل بیرونی و درونی است (۱۵). آلپورت شخصیت و رفتار انسانی را به عنوان سامانه‌ای با مورد توجه قرار می‌دهد که عناصر متعددی در تعامل با یکدیگرند. در این سامانه خشونت را می‌توان به مثابه یکی از رفتارهای آدمی مورد مطالعه قرار داد. عناصر این سامانه شامل خصوصیات ارثی، عوامل زیستی

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

و هورمونی، نیروهای روانشناختی و مشخصه‌های فرهنگی و اجتماعی هستند که با هم در تعاملاند (۱۶). در جوامع مختلف خشونت به شکل‌های مختلف بروز می‌کند اما مشکل از آنجا آغاز می‌شود که خشونت از شکل طبیعی خارج و به یک بیماری ناهنجاری عمیق اجتماعی تبدیل می‌شود و بر گروه‌ها و اقشاری از جامعه به صورت سیستماتیک فشار می‌آورد. از آنجائیکه خشونت و دیگر رفتارهای ضد اجتماعی جوانان در دو دهه گذشته افزایش یافته است و خطر ارتکاب خشونت در اواسط دوره جوانی به بیشترین حد خود می‌رسد. خشونت دوره بزرگسالی عموماً با خشونت دوره جوانی رابطه دارد ، چرا که بزرگسالان قبلاً یک جوان بوده اند. اگر خشونت دوره جوانی را کاهش دهیم می توان گفت که خشونت دوره بزرگسالی نیز کاهش خواهد یافت (۱۷). پدیده خشونت امری فراگیر بوده و متعلق به جامعه خاصی نیست، البته میزان آن از کشوری به کشور دیگر یا از شهری به شهر دیگر متفاوت است؛ اما با این وجود می‌توان گفت که اکثر جوامع از آن رنج می‌برند. خشونت از آسیب‌های جدید و شایع در جامعه است. خشونت جوانان به عنوان رفتار آزار دهنده به لحاظ روحی، جسمی و ... از جمله مواردی است که همواره در اکثر جوامع وجود داشته و روز به روز در حال افزایش است (۱۸). در دنیای امروز زندگی انسان با شبکه‌های اجتماعی پیوند خورده است، شبکه‌های ارتباطاتی در هم تنیده و به هم پیوسته تمامی حوزه‌ها، معانی و مفاهیم و به طورکلی همه چیز را تحت تأثیر قرار داده‌اند. ارتباطات شبکه‌ای به مثابه «اساس فعالیت ارتباط انسان» در حال دگرگون ساختن همه ارتباطات انسانی است. رسانه‌های اجتماعی، مفاهیمی کلان هستند که به واسطه پیدایی شبکه‌های جدید ارتباطی چون اینترنت و تلفن همراه پدید آمده‌اند. شبکه‌های اجتماعی به علت بی‌مکانی حاکم بر اینترنت بر علایق افراد و گروه‌ها بنیان نهاده شده‌اند. در واقع شبکه‌های اجتماعی بر پایه مشارکت همگانی بنا شده‌اند (۱۹). این وب سایت‌های شبکه اجتماعی با فراهم کردن انگیزه و هدف برای فعالیت در رسانه‌ای که پیش از این جذابیت کمی داشته، به طور فزاینده‌ای افراد را به دنیای آنلاین می‌کشند. عمده‌ترین محورهای این فنّاوری‌های جدید رسانه‌ای استفاده همزمان از امکانات آنلاین و دیجیتال در ارتباط با مخاطب است. در این ارتباط جدید، رفتار مخاطب در برابر رسانه هم دچار دگرگونی و از مخاطب منفعل به مخاطب فعال تبدیل می‌شود. این رابطه دوسویه باعث ایجاد ساختاری نوین در نسل جدید رسانه‌ها می‌شود (۲۰).

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود آموزش‌های لازم به جوانان و خانواده‌ها در زمینه استفاده صحیح از شبکه‌های اجتماعی مجازی داده شود و نیز تولید و ساخت برنامه‌ها ونرم‌افزارهایی برای آشنایی و آموزش رایگان نحوه استفاده شبکه‌های اجتماعی انجام گیرد و افزایش انگیزه در میان جوانان جهت شرکت در انجمن و تشکل‌های گروهی و روابط نهادی اتفاق بیفتد.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی بر کاهش خشونت در بین جوانان دانشجو بررسی شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهند که مدیریت سیاست‌گذاری فضای مجازی، توأم با افزایش سواد رسانه‌ای از طریق انسجام بخشی، هویت بخشی، پرورش شخصیت مدنی و سازگاری جوانان دانشجو موجبات دوری آن‌ها از خشونت را فراهم آورد. همچنین شبکه‌های اجتماعی به روحیه و حس همنوایی، نیاز به پیشرفت و ارضای نیازهای علمی و اخلاقی دانشجویان کمک کرده و آن‌ها را به اجتناب از خشونت‌های کلامی و رفتاری سوق خواهد داد.

References

1. Seinfeld S, Arroyo-Palacios J, Iruretagoyena G, Hortensius R, Zapata LE, Borland D, et al. Offenders become the victim in virtual reality: impact of changing perspective in domestic violence. Sci Rep. 2018 Feb 9;8(1):2692.
2. Kuin NC, Masthoff EDM, Munafò MR, Penton-Voak IS. Perceiving the evil eye: Investigating hostile interpretation of ambiguous facial emotional expression in violent and non-violent offenders. PLoS One. 2017 Nov 30;12(11):e0187080.
3. Philipp-Wiegmann F, Rösler M, Retz-Junginger P, Retz W. Emotional facial recognition in proactive and reactive violent offenders. Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci. 2017 Oct;267(7):687-695.
4. Clark CB, Armstrong J, Ballout MH, Ewy R. Examining the link between facial affect recognition

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]

and violent offending: A comparison between web-recruited volunteers with histories of violent and non-violent offending. Crim Behav Ment Health. 2020 Oct;30(5):228-239.

5. Schönenberg M, Mayer SV, Christian S, Louis K, Jusyte A. Facial Affect Recognition in Violent and Nonviolent Antisocial Behavior Subtypes. J Pers Disord. 2016 Oct;30(5):708-719.

6. Wegrzyn M, Westphal S, Kissler J. In your face: the biased judgement of fear-anger expressions in violent offenders. BMC Psychol. 2017 May 12;5(1):16.

7. Jusyte A, Schönenberg M. Impaired social cognition in violent offenders: perceptual deficit or cognitive bias? Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci. 2017 Apr;267(3):257-266.

8. Jusyte A, Mayer SV, Künzel E, Hautzinger M, Schönenberg M. Unemotional traits predict early processing deficit for fearful expressions in young violent offenders: an investigation using continuous flash suppression. Psychol Med. 2015 Jan;45(2):285-97.

9. Kilovaty I. Virtual Violence-Disruptive Cyberspace Operations as Attacks under International Humanitarian Law. Mich Telecomm Tech L Rev. 2016;23:113.

10. Brantly AF. The violence of hacking: state violence and cyberspace. Cyber Def Rev. 2017;2(1):p. 73-92.

11. Reidy DE, Krusemark E, Kosson DS, Kearns MC, Smith-Darden J, Kiehl KA. The Development of Severe and Chronic Violence Among Youth: The Role of Psychopathic Traits and Reward Processing. Child Psychiatry Hum Dev. 2017 Dec;48(6):967-982.

12. Lorber CM, Hughes TL, Miller JA, Crothers LM, Martin E. Callous and unemotional traits and social cognitive processes in a sample of community-based aggressive youth. Int J Offender Ther Comp Criminol. 2011 Dec;55(8):1291-307.

13. Stickle TR, Kirkpatrick NM, Brush LN. Callous-unemotional traits and social information processing: multiple risk-factor models for understanding aggressive behavior in antisocial youth. Law Hum Behav. 2009 Dec;33(6):515-29.

14. Fanti KA, Demetriou CA, Kimonis ER. Variants of callous-unemotional conduct problems in a community sample of adolescents. J Youth Adolesc. 2013 Jul;42(7):964-79.

15. Eisenbarth H, Demetriou CA, Kyranides MN, Fanti KA. Stability Subtypes of Callous-Unemotional Traits and Conduct Disorder Symptoms and Their Correlates. J Youth Adolesc. 2016 Sep;45(9):1889-901.

16. Fanti KA. Individual, social, and behavioral factors associated with co-occurring conduct problems and callous-unemotional traits. J Abnorm Child Psychol. 2013 Jul;41(5):811-24 .

17. Wall TD, Frick PJ, Fanti KA, Kimonis ER, Lordos A. Factors differentiating callous-unemotional children with and without conduct problems. J Child Psychol Psychiatry. 2016 Aug;57(8):976-83.

18. Squillaci M, Benoit V. Role of Callous and Unemotional (CU) Traits on the Development of Youth with Behavioral Disorders: A Systematic Review. Int J Environ Res Public Health. 2021 Apr 28;18(9):4712.

19. Hadjicharalambous MZ, Fanti KA. Self Regulation, Cognitive Capacity and Risk Taking: Investigating Heterogeneity Among Adolescents with Callous-Unemotional Traits. Child Psychiatry Hum Dev. 2018 Jun;49(3):331-340.

20. Gluckman NS, Hawes DJ, Russell AM. Are Callous-Unemotional Traits Associated with Conflict Adaptation in Childhood? Child Psychiatry Hum Dev. 2016 Aug;47(4):583-92.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-17]

[DOR: 20.1001.1.22287043.1401.29.3.7.2]